

Bilag 51

16.000 tonn betong- og armeringsjern fra Bispelokket endte på ulovlig vis her hos Herstua Grus på Maura i Nannestad. Grustaket hadde ikke lov å ta imot betongavfall. Det er påvist olje- og PCB-forurenset grunn. På bildet er Trond Håkonsmoen, en av de ansatte.

FOTO: Anders Martinsen

Her hviler halve Bispelokket

Jakten på restene av trafikkmaskinen i Bjørvika førte oss til et grustak på Nannestad, som ikke hadde tillatelse til å ta i mot betongavfallet.

[Ole Dag Kvamme, Tarjei Leer-Salvesen](#)

Oppdatert: 05.jul. 2015 19:51

Nå har Herstua Grus på Nannestad fått bot, mens Statens vegvesen går fri - til tross for at forurenseren har ansvar for håndtering av avfallet sitt.

- De tysta på oss. Jeg tror jeg vet hvem det er, sier Tore Wethal, daglig leder og eier av 90 prosent av aksjene i Herstua Grus AS på Maura i Nannestad.

Grustaket hadde ikke lov å ta imot betong fra Bjørvika, de hadde ingen tillatelser til å behandle avfall i det hele tatt. Wethal mistenker konkurrenter for å ha sagt fra.

Fylkesmannen påviste PCB-lekkasjer til grunnen, og politiet ga til slutt grustaket og eieren 95.000 kroner i bot. Bispelokket ligger der fortsatt.

Tok opp jakten på betongavfallet

Store betongkonstruksjoner står for fall når Norge fornyes. Miljødirektoratet utarbeider nå forskrifter for avfallshåndteringen.

Vi gjorde 3-4 millioner kroner på betongen fra Bjørvika.

Da Trondheim rev sitt store St. Olavs hospital, ble det omtalt som landets største riveprosjekt i 2011. Detaljerte rapporter foreligger om hvor avfallet ble av.

Men da Statens vegvesen fjernet den gamle trafikkmaskinen i Bjørvika i 2011-2013 og bygget om Dronning Eufemias gate i Bjørvika, var det annerledes. Aftenposten har i lang tid sporet informasjon om hvor rundt 36.000 tonn betong tok veien, hvor den havnet, og hvilke regler som er fulgt.

Før rivningen leverte rådgivningsselskapet Sweco en miljøsaneringsbeskrivelse. Den fant at betongen var svært lite forurenset. Likevel skrev de for sikkerhets skyld at dersom massene skulle kjøres ut av Bjørvika, «må de leveres til et godkjent deponi».

Forurenseren har ansvaret for håndteringen av avfallet sitt. I dette tilfellet vil det si Statens vegvesen.

Solgt videre - og videre

I begynnelsen av mai svarte prosjektleder Geir Asbjørn Sorte i Prosjekt E18 Bjørvika at han overlot håndtering av riving og transport til Skanska.

- Hvor har Skanska gjort av massene?

Prosjektleder Geir Asbjørn Sorte ved Prosjekt E18 Bjørvika overlot betongavfallet til Skanska, som overlot det videre til AF Decom, som betalte Herstua Grus på Nannestad for å ta imot avfallet - noe grusselskapet ikke hadde lov til. I ettertid har Sorte beklaget dette.

FOTO: Ole Dag Kvamme

- Ja, det var det. Jeg kan ta en telefon til dem, sa Sorte.

Vegvesenet sender etter hvert over en rapport for betong- og gravemasser. Det viser seg at Skanska overlot rivingen til selskapet AF Decom, som betalte et ukjent beløp for at grustaket Herstua Grus på Nannestad skulle ta imot avfallet i 2011 og 2012.

Problemet var at Herstua slett ikke hadde lov til å ta imot betongavfall. Allerede ett år før hadde Fylkesmannen i Oslo og Akershus slått fast at grustaket tok imot næringsavfall og betong uten tillatelser.

Men eier og daglig leder Tore Wethal i Herstua Grus fortsatte å ta imot betong.

Kvernet og brente avfall

I 2012 fant Fylkesmannen igjen søppel, forurensning av grunn og ulovlig mottak. Fylkesmannen politianmeldte dette som miljøkriminalitet.

Rivingen av Bispelokket var en omfattende prosess, som pågikk fra 2011 til 2013.

FOTO: Rolf Øhman

- Saken er ganske unik, de har tatt imot uhorvelig store mengder avfall uten å vite hva det var, uten å kunne håndtere det, og uten at leverandørene har stilt noen krav til tillatelser. Vi fant også at de kvernet og brente avfall på stedet. Dette var avfallsbehandling fra 1950-tallet, sier seniorrådgiver Jens Hertzberg ved miljøavdelingen hos Fylkesmannen i Oslo og Akershus.

- Vi gjorde 3-4 millioner kroner på betongen fra Bjørvika. Men så kom det en såkalt bekymringsmelding i 2012, og det ble stopp i leveransene fra Bjørvika. Vi ble tysta på, sier Wethal.

Fylkesmannen beordret miljøundersøkelse på grustaket. Herstua Grus hyret inn konsulenter fra selskapet Sweco, som tidligere hadde friskmeldt betongen i Bispelokket. De fant ingen forurensning.

Fylkesmannen avslørte metodikken som dårlig, og beordret en nærmere undersøkelse. Nå viste prøvene forurensning av blant annet PCB og olje.

Heller ikke dette stoppet Herstua Grus. En ny inspeksjon i 2013 konkluderte med at de hadde fortsatt å ta imot og knuse betong. Politianmeldelsen endte med en foretaksbot på 80.000 kroner. Eier Tore Wethal fikk en personlig bot på 15.000 kroner.

Eieren av de 16.333 tonnene Bjørvikamasser, Statens vegvesen, gikk fri.

- Den som leverer avfall har også ansvar, har vi forstått. De store utpekte oss til syndebukker. Det har vi tapt store penger på, sier Wethal.

Vil ikke si hvor massene er

Resten av betongen, til sammen 19.865 tonn, havnet på anlegget utenfor Lillestrøm som i dag heter Jølsen miljøpark og er eid av selskapet AF Decom. Den lokale ledelsen får ikke lov å uttale seg, alt går gjennom toppsjef, direktør Eirik Wraal i AF Decom.

Etter Miljøinformasjonsloven skal de som håndterer bygningsavfall opplyse hva som skjer med dette. Men Wraal vil ikke opplyse hvor massene er solgt, eller hva Jølsen fikk for å ta imot massene, og siden selge dem igjen.

- Massene er rene. Vi har tatt imot dem, og solgt dem videre, sier Wraal.

De 19.865 tonnene av Bispeløkket trafikkmaskin som ble overlevert til AF Defcom er ikke mulig å spore. **FOTO:** Rolf Øhman

Etter at Aftenposten gjorde Statens vegvesen oppmerksom på at deres betong hadde endt i et grustak uten tillatelse, og med store avviksbemerkninger, sendte deres prosjektleder Geir Asbjørn Sorte ut en pressemelding 3. juni, hvor man beklaget dette:

«Vegvesenet ser alvorlig på at masser fra vårt anlegg er levert dit, og ser hendelsen som uønsket», konkluderer han.

Nye regler kommer

Miljødirektoratet arbeider i dag med en forskrift for håndtering av betongavfall, som i dag er regulert en rekke steder. Mens fylkesmannen godkjenner mottak og deponi, godkjenner Miljødirektoratet videre bruk.

- Leveres avfallet til godkjent deponi, overtar mottakeren ansvaret for avfallet. Masser som ikke er forurenset kan du gjenbruke uten å søke. Er du i tvil, oppfordrer vi til at man søker. Vi ønsker å utnytte brukt betong, sier seksjonsleder Thomas Hartnik i Miljødirektoratets seksjon for avfall og grunnforurensning.

Sparer penger på uklart lovverk

Tilbake sitter seniorrådgiver Jens Hertzberg hos Fylkesmannen i Oslo og Akershus og angrer.

- Ja, jeg gjør egentlig det. Produsenten av avfallet har ansvaret for at avfallet er rent og levert til mottak med tillatelse. Herstua grus og eieren fikk en bot på 80.000 kroner til selskapet, og 15.000 kroner til daglig leder. I ettertid angrer jeg på at vi ikke også fulgte opp AF Decom og Statens vegvesen, sier Hertzberg.

Han er skeptisk til at Aftenposten ikke har fått tilgang til informasjon om hvor massene gikk fra Jølsen miljøpark.

- Det er liten tvil om at enkelte aktører ser at man sparer mye penger på at lovverket har vært uklart.

Artikkelforfatterne har mottatt Bellonas stipend for miljøjournalistikk til arbeidet med denne saken. Det følger ingen redaksjonelle føringer med dette stipendet.

Publisert: 05.jul. 2015 09:57